

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตมนุษย์มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค (กรมวิชาการ, 2544 : 23) มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 บัญญัติไว้ว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 5) ชีวิตที่ขาดการศึกษาจะตกอยู่ในวงจรของความยากไร้ ความลำเค็ญ ความไร้ประสิทธิภาพในการทำงาน การถูกเอารัดเอาเปรียบ ในภาพรวมชีวิตที่ขาดการศึกษาจะทำให้คนค้อยคุณค่า สูญเสียสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์พึงมี และสูญเสียคุณภาพแห่งชีวิต ณ ช่วงชีวิตหนึ่งที่มนุษย์ควรจะได้รับ ในภาพรวมของสังคม สังคมใดที่ขาดหรือได้รับการศึกษาค่ำ สังคมนั้นจะตกอยู่ในวงจรแห่งความอ่อนแอ เพราะขาดความสามารถในการแก้ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 2)

การศึกษาเป็นการสร้างรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ “คน” เป็นการเตรียมและนำคนไทยให้ก้าวสู่สังคมยุคใหม่อย่างมั่นคงและรู้ทันโลก มุ่งขยาย และยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนทั้งมวล ให้กว้างขวางและสูงขึ้น มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน และประเทศ สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเน้น “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพราะการพัฒนาดังกล่าวเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นเมื่อประมวลข้อมูล แนวโน้มของการพัฒนาทั้งในระดับโลก และภูมิภาคเข้าด้วยกันแล้ว จึงกำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาขึ้น และการปฏิรูปการศึกษาเป็นนโยบายที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งนโยบายดังกล่าวมีความคาดหวังว่าจะสามารถแก้ไขปัญหา และอุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้เบาบางหรือหมดไป และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษาในปี พ.ศ. 2550 โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุด คือ เพื่อให้ประชาชนไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินนโยบายตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2538 : 1)

การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยของประเทศไทยมีประวัติย้อนหลังตั้งแต่ก่อนมีการศึกษาในระบบโรงเรียน ถึงแม้ว่าการจัดการศึกษาหลักสูตรปฐมวัยจะพัฒนาก้าวหน้าไปมากในปัจจุบัน แต่ก็มีเด็กเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีโอกาสในการเตรียมความพร้อมในสถานศึกษาปฐมวัย ด้วยเหตุนี้สิ่งสำคัญในอนาคต คือ ความพยายามในการกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กวัย 3-5 ปี กล่าวคือเด็กไทยทุกคนควรได้รับการเตรียมความพร้อมในสถานศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ ทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเด็ก นอกจากนี้คุณภาพของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เราควรให้ความสนใจ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาปฐมวัยจำนวนมากเน้นให้เด็กอ่าน เขียน และคิดเลข โดยผ่านการทำแบบฝึกหัดมากกว่าการมุ่งพัฒนาเด็กแบบเป็นองค์รวม โดยให้เด็กลงมือปฏิบัติจริงเพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งการเรียนรู้ทักษะ การเข้าสังคม การสื่อสาร และการรับฟังผู้อื่น (นภเนตร ธรรมบวร. 2546 : 111) ดังนั้นการพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ในครรภ์ ช่วงปฐมวัยและต่อเนื่องไปตลอดชีวิต เวลาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสมอง คือ ในช่วงเวลา 5 ปีแรกของชีวิต และการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน ป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาว จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ปฐมวัย โดยเน้นให้ครอบครัวเป็นแกนหลัก และชุมชนเป็นฐานของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ในการพัฒนาเลี้ยงดูเด็กทุกชั้นตอนตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีอัตราการพัฒนาการสูงถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดี ถูกต้องตามหลักจิตวิทยา และหลักวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเด็กจะเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ (นภเนตร ธรรมบวร. 2546 : 113)

ดังนั้นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสมองของเด็ก คือ ช่วงเวลา 5 ปีแรกของชีวิต ส่วนเด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่างถูกต้องในช่วงเวลานี้ เมื่อเวลาผ่านไปแล้วโอกาสจะเตรียมความพร้อมของเด็กให้มีประสิทธิภาพทำได้ยาก ด้วยเหตุนี้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และผู้เลี้ยงดูเด็กต้องมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กในช่วงวัยแรกเกิด ถึง 5 ปี ต้องสามารถเลี้ยงดูจัดประสบการณ์พัฒนาเด็กให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่จัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัย (อายุแรกเกิดถึง 5 ปี) แต่ก็ยังไม่สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทั่วถึงได้ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การติดตามและประเมินผล พบว่า สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการอนุบาลศึกษาในโรงเรียนยังต้องปรับปรุงคุณภาพทั้งในด้านการบริหารจัดการ หลักวิธีดำเนินการ และขั้นตอนต่าง ๆ ผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ขาดการควบคุม ขาดการกำกับดูแล ขาดการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ควบคุมคุณภาพที่เหมาะสมและความถูกต้องตามหลักวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. 2546 : 1)

สถานการณ์เรื่องเด็กปฐมวัยและครอบครัวในปัจจุบันอยู่ในภาวะวิกฤต ดังนั้นจึงจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเร่งด่วน เริ่มตั้งแต่การให้การศึกษาสำหรับคู่สมรสใหม่ เพื่อพัฒนาการเป็นพ่อแม่ที่ดีมีคุณภาพ อันเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาเด็กในระยะยาวต่อไป นอกจากนี้ต้องมีการกำหนดคุณภาพ

มาตรฐานของสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้บริการที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. 2546 : 2)

หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัยไม่ว่าจะเป็นอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการในทุก ๆ ด้านของเด็ก กิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ประกอบการเรียนการสอนต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ความต้องการของผู้เรียนก็เป็นอีกจุดหนึ่งซึ่งครูผู้สอนต้องตระหนักถึงความเจริญก้าวหน้าของปัจจัยองค์การในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านโครงสร้าง ด้านภาระงาน ด้านคน ด้านเทคโนโลยี ตลอดจนสิ่งแวดล้อม และบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป การปลูกฝังค่านิยมของเยาวชนจะต้องยึดหลักการพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม เพื่อให้เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นกระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) แทนหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 เพื่อให้สถานศึกษา หรือสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดนำหลักสูตรฉบับนี้ไปใช้ หลักสูตรดังกล่าวตั้งอยู่บนปรัชญาที่ว่า “การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทของสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 1-3)

หลักสูตรการศึกษาเอกชน ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญในการช่วยจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและตามความจำเป็นที่ต้องพัฒนาประเทศ โดยรัฐได้ให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา ได้เต็มตามความสามารถ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดวิธีการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง ประกอบด้วย นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรมหาชน องค์กรวิชาชีพ องค์กรศาสนา สถานประกอบการและ/หรือสถาบันทางสังคมอื่น ๆ มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และการศึกษาเอกชนสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ในแง่ของทางเลือกและการเพิ่มโอกาสในการศึกษาซึ่งทดแทนส่วนขาดของรัฐที่ไม่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงการตอบสนองของการศึกษาเอกชนในเชิงคุณภาพทางด้านวิชาการ ความสามารถเฉพาะด้าน ระเบียบวินัย คุณธรรม การอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ความใกล้ชิดกับชุมชน รวมทั้งมีบทบาทในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคมตลอดจนการสงเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนเป็นหน่วยงานหนึ่งที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา ที่มากด้วยความมีปริมาณและคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 6)

ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณา ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในแต่ละด้าน พบว่า ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงานบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น เพิ่มค่าตอบแทนให้ครูผู้สอน เพิ่มสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย ครูผู้สอนควรได้รับการอบรม เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุน และควรเพิ่มจำนวนครูผู้สอน (วิวรรณ เขตมรรคา. 2548 : 79-80)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม จึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ดังนั้นผลจากการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพราะผลการวิจัยจะทำให้ทราบปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนที่เปิดทำการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย (ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546) จึงมีความสนใจเรื่อง “การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการ และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินการและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินการและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของสถานศึกษาเอกชนกับรัฐ
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน

สมมติฐานการวิจัย

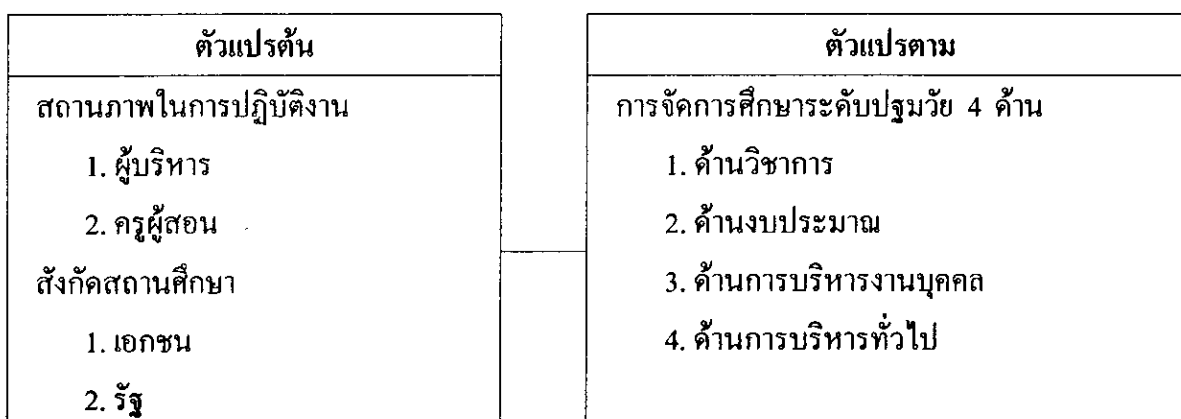
1. ระดับการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ระดับการดำเนินการ และระดับปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน และสถานศึกษาเอกชนกับรัฐ มีความแตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดตามแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา พุทธศักราช 2546 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32)

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

1.1 สังกัดสถานศึกษาเอกชน 8 แห่ง มีผู้บริหารและครูผู้สอนรวมจำนวน 74 คน โดยแยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 24 คน และครูผู้สอน จำนวน 50 คน

1.2 สังกัดสถานศึกษารัฐ 50 แห่ง มีผู้บริหารและครูผู้สอนรวมจำนวน 209 คน โดยแยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 150 คน และครูผู้สอน จำนวน 59 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

2.1 สังกัดสถานศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม มีจำนวน 8 แห่ง มีผู้บริหารและครูผู้สอนรวมจำนวน 74 คน โดยแยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 24 คน และครูผู้สอน จำนวน 50 คน โดยใช้เป็นตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด

2.2 สังกัดสถานศึกษารัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้ศึกษาในสถานศึกษาที่เปิดสอนเฉพาะระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น พบว่า มีสถานศึกษา 50 แห่ง ใน 14 ตำบล การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (สมศักดิ์ คำศรี. 2547 : 35) ได้มา 44 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มคัดเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เลือกสถานศึกษามาตำบลละ 1 แห่ง รวมทั้งหมดได้ 14 แห่ง มีผู้บริหารและครูผู้สอนรวมจำนวน 73 คน โดยแยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 42 คน และครูผู้สอน (เฉพาะระดับชั้นอนุบาล) จำนวน 31 คน โดยใช้เป็นตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสถานศึกษา ได้แก่ เอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

3.2 ตัวแปรตาม คือ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 หมายถึง หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) ใช้เพื่อการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรม เลี้ยงดู และการให้การศึกษา เด็กจะได้รับ การพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ความวัยและความ สามารถของแต่ละบุคคล

2. การดำเนินการจัดการศึกษา หมายถึง การพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 5 ปี บนพื้นฐานการ อบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตาม ศักยภาพ ภายใต้บริบทของสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจ เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยดำเนินการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอ เมืองมหาสารคาม บรรลุตามวัตถุประสงค์ และการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 ด้านวิชาการ หมายถึง งานในสถานศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2545 มาตรา 39 กำหนดให้งานด้านวิชาการรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ หลักสูตรและการสอน การนิเทศและ พัฒนาคุณภาพการสอน กิจกรรมและกิจกรรมนักเรียน ห้องสมุดสื่อและเทคโนโลยี การวัดผลประเมินผล วิชาการกับชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งงานดังกล่าวจะต้องสอดคล้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

2.2 ด้านงบประมาณ หมายถึง นโยบาย หรือแผนงาน โครงการ จัดหารายได้ เพื่อกองทุน โรงเรียน ผลประ โยชน์ที่ได้รับรวมทั้งค่าธรรมเนียมการเรียน หรือค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ผู้ปกครองต้องจ่าย ให้ทางโรงเรียน

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การบริหารงาน การวางแผนกำลังคน การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง และระบบทะเบียนบุคคล รวมทั้งงานสวัสดิการของครูผู้สอน

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การให้บริการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาพึงจัดให้แก่ นักเรียน เช่น งานส่งเสริมกิจกรรมพิเศษ งานอาคารสถานที่ งานสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย งานโภชนาการ งานอนามัยโรงเรียน งานบริการรถรับ-ส่งนักเรียน งานประชาสัมพันธ์และงานชุมชน

3. สถานศึกษา หมายถึง สถานที่ใช้ศึกษาดำเนินการ โดยเอกชน และ/หรือรัฐที่เปิดรับนักเรียน เพื่อทำการเรียนการสอนเฉพาะระดับปฐมวัย รวมทั้งสถานศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับ ประถมศึกษา ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ รองผู้จัดการ ครูใหญ่ รองครูใหญ่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และ/หรือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

5. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอน และ/หรือ ผู้ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของสถานศึกษาเอกชนและรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม ให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านวิชาการ เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาระบบงานด้านวิชาการ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์

2. ด้านงบประมาณ เป็นข้อมูลในการวางแผน และพัฒนาระบบด้านงบประมาณ การใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง การจัดหารายได้มาบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา มีคุ้มค่าต่อการลงทุน และส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาระบบด้านการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการ ส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดความคล่องตัว ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

4. ด้านการบริหารทั่วไป เป็นข้อมูลในการวางแผน และพัฒนาระบบด้านการบริหารทั่วไป ประยุกต์ใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาในภาพรวมทุก ๆ ด้าน เสริมสร้างให้สถานศึกษาเกิดความมั่นคงในอนาคต